

# El llarg calvari de la universitat

Una discutible sentència de l'Audiència de València posa de nou en tela de judici el lent procés de normalització lingüística de la Universitat i embulla encara més un complicat canemàs de lleis i normatives.

Enric Sòria

**E**l dimarts passat, onze de novembre, la sala núm. 2 del contenciós-administratiu de l'Audiència Territorial de València decretava la nul·litat dels apartats a) i b) d'un acord que havia adoptat la Junta de Govern de la Universitat de València el 20 de juny de 1986.

Aquest és un capítol més d'una llarga història: l'assetjament a la universitat valenciana i al Bloc Progressista que la regeix. Un assetjament capitalitzat per un grup ultradretà alternativa Universitària —amb clars contactes amb el SEU, Falange i Frente Nacional—, publicitat pel periòdic de major tiratge del País Valencià, tot comptant amb el suport d'un sector ample de la nostra societat, des de l'espanyolisme militant al pseudo-valencianisme de Lo Rat Penat i, massa sovint, amb la indiferència, si no hostilitat franca, d'un poder que no veu amb bons ulls no tenir el control de la institució universitària. Articles, clau-

sules, recursos, considerands, són, ara, les armes del duel.

El juny passat, tot just elegida la nova junta de govern de la Universitat, aquesta acordava encoratjar la normalització lingüística al seu si amb un text de redactat suau que s'emparava en els seus estatuts i en la mateixa pràctica docent: la famosa llibertat de càtedra. «Cada assignatura s'impartirà en qualsevulla de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, segons la lliure decisió del professor de l'assignatura». Més avant precisava algunes maneres de solucionar, el primer curs, els problemes que aquesta lliure decisió professoral podia causar als alumnes desconexors del català. Tot ben poca cosa.

Alternativa Universitaria, però, no ho considerava així. Un representant d'aquest grup, Juan García Santandreu, amb l'assessorament de



Dalt, cartell del BEA i Ramon Lapiedra. Baix, el Palau de Justícia de València i cartell d'Alternativa Universitaria.



José Ricart Lumbreras i Vicente Giner Boira —ben conegut des dels temps d'*Ajoblanco*— recorria per considerar que vulnerava el dret a l'educació dels espanyols en entrar a discriminar per raons lingüístiques. Ben típic. A banda, considerava que el terme «català», aparegut a l'acord, viola, només, l'article 3 de la Constitució (?), l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia i el 2 de la Llei d'ús. La defensa anà a càrrec de Vicent Àlvarez, membre del Bloc.

A la fi, el matí de l'onze de novembre, es coneixia la sentència, que provem d'extractar i traduir:

«Pot ser que es frustre la transmissió de coneixements i idees en tots aquells casos en què la llengua triada siga el valencià i un major o menor nombre d'alumnes no abasten a comprendre prou aquest (...). Cal tenir present que en emprar-se com a llengua acadèmica el castellà no s'impeideix la comprensió dels valenciano-parlants, perquè tots ells tenen el deure de conèixer-lo, com a oficial de l'Estat que és (...); mentre que el coneixement i utilització de les llengües autòctones no és un deure jurídic, sinó un dret». En conclusió: vici d'inconstitucionalitat en tant que «en els apartats a) i b) vulnera els articles 14 i 27 de la Constitució, pel fet que no s'hi garanteixen els drets fonamentals a la no-discriminació i a l'educació».

No deixa de ser una ironia sagnant que justament aquests dies es compleisca el terme estipulat, tres anys, per al ple desenvolupament de la Llei d'ús i ensenyament del valencià i que, també justament ara, s'haja iniciat el procés normalitzador a la Magistratura. Almenys, la Sala no entra en la qüestió de la presumpta inconstitucionalitat del «català», «per no ser matèria

pròpia d'aquesta via processal». Encara com.

Les reaccions no es van fer esperar. A la una del migdia, el rector, Ramon Lapiedra, declarava a la premsa el seu absolut desacord amb la sentència. Apel·lava a l'apartat 3 de l'article 3 de la Constitució, aquell que diu allò del respecte i protecció a les distintes modalitats lingüístiques, a la Llei d'ús i, òbviament, als estatuts de la Universitat, no citats a la Sentència i no afectats per ella. «No es pot impedir que siga emprada una llengua que és oficial a la Universitat i al País Valencià».

Segons el rector de la Universitat de València, aquesta sentència no ha d'influir en el procés de normalització universitari, que s'empara en lleis de rang superior. Fora d'això, els efectes són difícils de quantificar, ja que, cas d'assentar jurisprudència, podria buidar de contingut no solament els estatuts de la universitat valenciana sinó els de totes les universitats de l'estat en circumstàncies similars: al Principat, les Illes, Euskadi i Galícia.

Hores després, el rector Lapiedra ens reconeixia haver sentit una sensació ben desagradable en conèixer la sentència, de la sorpresa a la irritació. «Si d'un article tan genèric com el 27 de la Constitució es trauen aquestes conclusions, caldria saber sota quines condicions podem fer classes en català. M'agradaria que m'aclarissen, els defensors d'aquesta impugnació, què vol dir que una llengua és oficial. ¡Què vol dir això! Què vol dir que el valencià és oficial a València si cal un acord unànimе cada volta que t'has d'expressar».

A l'endemà, a la Facultat de Dret, Alternativa Universitaria celebrava una victòria puntual en la seua croada

contra la llengua dels valencians. L'envalentonament era notori i s'hi sentiren perles com aquestes: «El major recurs que tiene Lapiedra es dimitir». «Vamos a exigir que se envíe si es preciso a la Policía Judicial para que se lleve al profesor que imponga ilegalmente el catalán». El periodista que firma Parménides, al diari degà, rematava la faena: «Hay que reconquistar posiciones abandonadas cómoda y coberdemente». L'ésser és.

Dins el món universitari els comentaris eren indignants. Per a Josep Guia, «la magistratura és molt espanyola i per a ella l'única llengua a considerar és l'espanyol. Cal destacar que la sentència no qüestiona el nom de la llengua, l'atac és directament al seu ús». Segons Vicent Pitarch, «és un atemptat contundent contra l'autonomia universitària (...) hom podria interpretar també la sentència com un homenatge sinistre a l'eficàcia de la llei lingüística de la Generalitat valenciana en vespres d'acomplir-se la seua implantació plena...». Jaume Pérez Montaner la considera «un cas clar d'involució que involucra la Generalitat». D'altra banda, «no ha de ser complida perquè atempta contra la llibertat de càtedra».

A l'endemà, dimecres, el BEA (Bloc d'Estudiants Agermanats), ràpid de reflexos, convocava una assemblea a Filologia per discutir les mesures a prendre, que es concretaren en una mobilització amb concentració el dia 18 pel matí a l'avinguda de Blasco Ibáñez, tancar a la vesprada a la seu del carrer de la Nau i, el dia 19, una manifestació des de la Universitat d'Econòmiques a l'Audiència.

Per a Joan C. Martí, vice-rector d'estudiants, la sentència sembla més una mesura política que administrati-

## Vicent Martínez Sancho

«La ultradreta coneix poc la Universitat»

**V**icent Martínez Sancho, cap del Servei de Normalització Lingüística de la Universitat de València, ens rep al seu despatx, vora el Rectorat, al carrer de la Nau. Mentre sonen els telèfons i l'agitació als corredors és ostensible, Martínez Sancho contesta, amb una tranquil·litat envejable les nostres preguntes.

—¿En què consistia l'acord que l'Audiència de València ha impugnat?

—Es tracta d'un acord de la Junta de Govern de la Universitat per reforçar el procés de normalització lingüística de la Universitat. Cal remarcar una cosa que alguns no han entès bé: aquest acord no calia per fer les classes en valencià. En els estatuts està molt clar quins són els drets i les obligacions que tenim tots els integrants de la Universitat, especialment els professors. Aquell acord, el que pretenia, i pretén, era recordar als professors l'obligació moral que, com a ciutadans del País Valencià, tenen, si volen, de fer classe en valencià, i que d'alguna manera se sentissen coberts pel poder institucional, en aquest cas de la Universitat. Un suport sobretot per a aquells que mantien posicions tímides o que s'havien trobat amb dificultats. Els que hem assumit l'ensenyament en valencià, des de fa molt de temps, no en tenim cap necessitat.

—¿Quina impressió t'ha produït la sentència?

—Una impressió totalment negativa, clar. M'agradaria cridar l'atenció sobre alguns aspectes: a la sentència s'afirma que no hi ha dades «acerca del percentatge de alumnes que conocen la llengua valenciana». Tampoc no en tenim cap sobre quants alumnes el desconeixen en absolut, un llenguatge romànic ben similar al castellà. El percentatge dels que no l'entenen és en tot cas totalment menyspreable. Tampoc no es cita a la sentència que l'acord preveia una gran flexibilitat en l'aplicació per tal d'arribar a solucionar els possibles problemes que poguessen aparèixer de la manera més adequada per a tots.

—¿Quines conseqüències pot tenir aquesta sentència?

—La sentència, si arribàs a assentar jurisprudència,

esdevindria un fet polític tan important que hauria de dur com a conseqüència la remodelació dels estatuts d'autonomia de totes les comunitats amb llengua pròpia.

—¿A banda d'això, quins efectes pot tenir dins la facultat? Pot obstruir el procés normalitzador

—Jo crec que el grup d'ultradreta que ha denunciat l'acord ha calculat malament les seues possibilitats i coneix poc la Universitat, perquè aquests fets duren a cohesionar-la i a reforçar el procés normalitzador.

—És certament irònic que justament ara faça tres anys de la promulgació de la Llei d'ús i ensenyament del valencià, que d'alguna manera, ha quedat posada en qüestió.

—I tant. La sentència va contra l'ús del valencià. No es tracta ara de cap qüestió de nomenclatura. Va, simplement, contra el fet que els valencians puguem emprar lliurement la nostra llengua. Això, ho hem de tenir clar tots els valencians. En el procés de normalització de la societat valenciana la universitat ha estat capdavantera i continua essent-ho. Per això és atacada. Ara bé, jo continuaré fent classes en valencià, com he fet des de la Dictadura, sense cap problema, emparant-me en els Estatuts de la Universitat, mentre no es demostre que aquests estatuts són anticonstitucionals. I això no s'ha demostrat, ni de bon tros. □



«Aquests fets faran que la Universitat es cohesioni més».

va i cal cridar tot l'estudiantat conscient contra aquesta nova agressió.

Segons diversos membres del BEA, aquest col·lectiu valorava en poc l'acord impugnat, més que res per innecessari, tot i que tenia aspectes positius: preveu cursets de reciclatge, presta un suport a la normalització i facilita les coses als alumnes que no entenen el català. D'altra banda, la sentència ha de tenir escasses conseqüències. Els professors que fan classe en català, ben pocs, sempre podran apel·lar als estatuts i a la llibertat de Càtedra.

El mateix dimecres, a les 8 de la vesprada, un seguit d'entitats nacionalistes i d'esquerres —Acció Cultural, UPV, IU, MC, La Crida, PSAN,

i els sindicats CCOO i TEPV— es reunien a la seu d'Acció Cultural amb membres del BEA i acordaven prestar suport a les accions que pogués iniciar la Universitat i, en concret, a la convocatòria de manifestació dels estudiants.

El dijous 13, era el Bloc Progressista, rector a la Universitat valenciana, qui es reunia per perfilar les mesures a prendre. A les 7 de la vesprada, des-

prés d'uns minuts d'higiènic reflexió es passava a les decisions: recórrer la sentència fins on calgués, amb la col·laboració d'advocats competents, donar suport a les accions convocades pel BEA —tot i que l'itinerari de la manifestació aixecà alguna veu de desacord—, preparar jornades i actes de mobilització i donar una resposta institucional a través del Claustre de la Universitat, etc. Per cert, poques

vegades hem vist el Bloc tan cohesionat.

El mateix dia, a Barcelona, la Junta de Govern de la Universitat Autònoma de Barcelona, el II Congrés de la Llengua catalana, la Crida, les Joventuts Nacionalistes Catalanes i la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya manifestaven la seua oposició a la sentència i el suport a la Universitat de València. Així mateix, es paralitzaven, en solidaritat amb València, la majoria de les classes de la Facultat de Lletres de Bellaterra, algunes de les de Dret, Traductors i Intèrprets i Ciències de la informació.

Al migdia, després d'una assemblea multitudinària al Campus, uns 300 estudiants tallaren en senyal de protesta la línia de ferrocarril entre Sant Cugat i Sabadell. A Bellaterra, la sensació més generalitzada davant la sentència era la indignació i també, entre alguns, la preocupació pels seus possibles efectes. Es prepara una manifestació per al dimecres dia 19 convocada a la mateixa hora que la de València.

A tot això, a València, el conseller Ciscar puntualitzava que la sentència només afectaria dos apartats d'un acord concret de la Universitat. «En cap cas no abasta les disposicions legals de caràcter general, ni les normes que regulen l'ús i l'ensenyament del valencià». Recordà, però, que el valencià ha de ser promogut especialment a fi de garantir-ne l'ús normal en condicions d'igualtat i que «no pot derivar-se discriminació pel fet d'emprar qualsevol de les dues llengües oficials». Aclarit això, el conseller de Cultura ens comentà que no deixava de ser curiós que sempre se senten discriminats els que compten amb els majors avantatges i que «tot plantejament normalitzador demana temps i molt de tacte».

Bé pot ser, atés que hi ha moltes lleis o moltes lectures de les lleis. Segons uns, que un professor faça classe en valencià a València pot ser causa de discriminació i atemptar contra el dret a l'educació, segons uns altres, «no pot derivar-se discriminació pel fet d'emprar qualsevol de les dues llengües oficials a la Comunitat Valenciana», i el valencià n'és una. Sembla una paradoxa, o que no tenim remei.

Siga com siga, si les coses són com la Sala segona les veu i les dictamina, la famosa posició d'igualtat entre les dues llengües oficials que la Llei d'ús proclama és ara, després de tres anys en vigor, molt menys que una utopia. □



EXPEDIENTS FORA DE TEMPS

## CDS-València, ¿la crisi?

El conflicte entre el president provincial de València del CDS i alguns militants que van promoure una llista alternativa al seu executiu al febrer ha provocat una proposta d'expulsió, un recurs posterior i, potser, la crisi dins l'organització.

A. Robles

Sis militants del Centro Democrático y Social (CDS), José Vicente Pérez, Maria Marín, Vicente Alcover, Jorge Feo, Enrique Miquel i Julián Bacigalupe, han recorregut davant el Comitè Nacional de Conflictes del partit les respectives propostes d'expulsió, acordades pel Comitè Provincial d'aquesta organització. Aquests militants estan acusats d'haver comès una falta molt greu, per haver participat, a començament d'enguany, en l'elaboració d'una llista alternativa a l'executiu presidit per José Boado i que havia de presentar-se en Assemblea Provincial.

Segons fonts pròximes al CDS, encara que a la seu de València no s'ha fet cap declaració oficial, els enfrontaments entre Boado i els actuals expulsats tenen l'origen en la gestió econòmica de l'actual president, en la designació d'Abril Martorell com a candidat per València al Congrés en les últimes eleccions, imposada directament per la direcció estatal del partit, i en particular en la manera que té Boado de conduir l'organització.

De moment a Madrid, després de conèixer la convocatòria d'eleccions a Euskadi, ha donat ordre de no celebrar cap tipus d'acte que pugui distorsionar la imatge d'unitat del partit, per la qual cosa ben segur que no con-

testarà els expedients d'expulsió ni emprendre cap tipus d'acció per atiar discòrdies. Les mateixes fonts anteriors assenyalen que «a la llarga, les convulsions esclataran dins del partit, a causa, essencialment, de la falta de discussió interna i de la dèbil formació política dels militants».

L'elaboració d'una llista alternativa al comitè presidit per José Luis Boado es va iniciar el mes de febrer, davant allò que alguns homes del CDS consideraven «inactivitat i inoperància de l'organització». Alguns dels seus integrants ja figuraven en l'anterior comitè. Boado, davant la possibilitat d'un colp de mà, va reunir el comitè provincial urgentment i, a canvi de nomenar una comissió investigadora per esbrinar què passava dins el partit, exigí la dimissió de tots els membres. Després, convocà una assemblea per al dia 19 d'abril, on guanyà la llista que li dona suport, encapçalada per Fermin Artagoita, actual secretari provincial. Boado continua com a president. Després de les eleccions, i encara que els derrotats van expressar el seu suport a Abril Martorell oficialment, es reuneix el comitè provincial de conflictes i obri els expedients. Curiosament, segons el reglament intern del CDS, les faltes prescriuen als tres mesos d'haver-se comès. Les diligències, en aquest cas, s'han emprès sis mesos més tard. □